



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

24. An Heluetij arcentes turbam, dum Pontifex, vel alius Princeps egreditur, si percutiant Clericum, incidant in censuram? Et quid, si tamen id facerent animo maligno ex proposito, scilicet intendens ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Ob Clerici percussione. Ref. XXIV. &c. 139

quatuor debent copulative concurrere. Primum, vt teneatur ex officio, vt est Officialis erga subditos, pater erga filios, dominus erga seruos, & similes. Nauar. cap. 24. n. 12. Secundum, vt possint impedire sine iactura, vel periculo vite, honoris aut bonorum. Tertium, vt possint commodè impedire: nam non dicimus posse aliquid fieri, nisi commodè fieri possit: leg. Nepos Proculo, ff. de verb. signific. Quartum, vt offensio Clerici sit manifestè iniusta illi Superiori, aliàs non teneatur, Nauar. cap. 24. n. 19. & alij.

RESOL. XXIV.

An Heluetij arcenses turbam, dum Pontifex, vel alius Princeps egreditur, si percutiant Clericum, incidant in censuram?

Et quid tamen, si id facerent animo maligno ex proposito, scilicet intendentes Clericum verberare sine sufficienti necessitate? Ex p. 9. tract. 4. Ref. 20.

autem ignorantia pure vincibilis non est neque excusatio, nec supina, ergo. Dices, si licet, quod mortaliter peccet quis in ea ignorantia, vt incurrat censuram. Respondetur ex supradictis, non quodlibet peccatum mortale sufficere ad incurrendam censuram; sed requiri peccatum mortale, quod habeat rationem contumaciae, ex eo, quod censura sit ultimum remedium contra contumaces: sed qui facit aliquam diligentiam, licet non moraliter sufficientem, etsi peccet mortaliter, non tamen potest dici contumax: ergo neque pervenit ad hunc statum, vt possit incurere penam istam, quæ imponitur contra contumaces. Hæc conclusio est contra Suarez tom. 5. disp. 4. sect. 6. n. 10 qui defendit, quod eo ipso, quod ignorantia est vincibilis moraliter, non potest excusare à censura, & vt refert, & sequitur Filiuc. tr. 1. n. 273. ait, contrariam opinionem non esse practicè probabilem: quia unum habet Authorem Lopez, qui non movetur urgente fundamento; sed ex quadam pietate ad evitanda animarum pericula. Sed fallitur, vt patet ex aliis Authoribus, quos allegat, & sequitur Duardus lib. 1. in Bullam Cæne, cap. 2. q. 1. n. 5. contrariam quoque probabiliorē asserit Coninch disp. 13. n. 95. & eam probat Alterius lib. 3. disp. 2. c. 3. ad finem. Vnde ex hac conclusione deducitur pro praxi, quod qui percussit Clericum, dubitans, an sit Clericus, vel contra percussorem Clericorum ferri de iure censuram; excusari, si fecit aliquam diligentiam ad vincendum dictum dubium juris, vel facti, licet non moraliter sufficientem pro qualitate rei.

3. Sed maior difficultas est de ignorantia crassa, & supina culpabili mortaliter: & ista etiam excusat ab incurfione censuræ, quando censura est lata contra præsumentes, vel audentes facere, vel omittere aliquid, seu contra scienter, vel ausu temerario aliquid facientes. Et procedit ista conclusio, vt sit vera, non solum, ubi talis ignorantia est ignorantia juris; sed etiam ubi est ignorantia facti. Ampliatur secundò, etiam, ubi quis daret operam rei illicitæ. Ampliatur tertio, etiam si talis ignorantia fuerit affectata. Ratio est: quia, licet ignorantia affectata procedat ex dolo, & temeritate, tamen verè talem dolum, & temeritatem in hoc casu præsupponitur non esse circa excommunicationem, vel aliam censuram, sed circa ignorantiam ipsam, quod sufficit ad non incurendam censuram hoc modo latam. Vnde, quando adversarij dicunt, quod ignorantia affectata æquiparatur scientiæ, intelligitur quoad incurendam culpam, non autem quoad incurendam censuram latam hoc modo.

4. Et tandem difficultas est de ignorantia concomitante. Et ad hanc difficultatem respondet Leone, quod ignorantia cõcomitans, siue juris, siue facti, excusat ab incurendis censuris. Ratio est: quia excommunicatio est posita contra contumaciã efficacem, & absolutam; sed ista ignorantia concomitans excludit dictam contumaciã efficacem, & absolutam, & tantum inducit contumaciã conditionalem: ergo non sufficit ad incurendam censuram. Est contra Covarr. in cap. Alma mater, p. 1. §. 10. n. 15. qui simpliciter affirmat, talem ignorantiam, quando est facti, non excusare à censuris: quam opinionem dicit falsam Hurtado de censur. in communi n. 9. & est contra Sayrum, & Grassi apud Duardum lib. 2. in Bullam Cæne, can. 1. q. 3. 8. n. 8. qui distinguunt de censura lata simpliciter, & lata contra præsumentes, &c. aliquid facere, vel scienter, &c. aliquid facientes: primo casu affirmant incurri censuram, non autem secundo casu. Vnde, quia isti Authores putant in Canone, Si quis suadente, per dicta verba non exigi præsumptionem, asserunt talem, occidendo Clericum, quem credit esse laicum, cum eo animo, vt etiã percuteretur, si esset Clericus, non incurere dictam excommunicationem. Addunt tamen, contrarium debere concludi in eo casu, ubi quis promeret actum hoc

in Ref. 5. Quia, ante med. vett. Secundo excusatur, & inf. in tr. 2. Ref. 6. & in rom. 6. tr. 1. Ref. 38. & in rom. 7. tr. 1. Ref. 19. §. vlt. & in Ref. 212. §. 1. ad med.

Sup. hoc sup. in tr. 1. Ref. 36. §. vlt. & in cæteris aliis ejus annotationibus.

in hoc quod quidam dicunt, quod si quis incertus sit, an sit Clericus, non incurrit censuram, si percutit eum, sed si percutit eum, quando est certus, quod sit Clericus, incurrit censuram.

RESOL. XXV.

An percutientes Clericum ex ignorantia incurrant in censuram?

Et quid, si ignorantia sit invincibilis? & quid si sit vincibilis?

Secundum difficultas est de ignorantia crassa, seu supina, & affectata, licet ignorantia affectata procedat ex dolo, & temeritate?

Difficultas adhuc superest de ignorantia concomitante siue juris, siue facti?

Et in textu hujus Resolutionis adducuntur alij diversi casus in exemplum supradictarum questionum. Ex p. 9. tract. 4. Ref. 42.

§. 1. Difficilis questio. Et si ignorantia est invincibilis, non est dubium tales percutientes in censuram non incidere. Dubium est, quando ignorantia est vincibilis, quæ potest esse inculpabilis, & culpabilis: item ista, (scilicet, culpabilis, de qua hic præcipue quæritur,) est triplex, pure vincibilis, crassa, seu supina, & affectata. Ignorantia pure vincibilis est, quando quis, cum audisset, vel dubitasset de censura juris, vel facti, adhibuit diligentiam, sed non moraliter necessariam pro qualitate rei. Crassa, seu supina, quando modicam, aut nullam diligentiam adhibuit; tamen ex tardio & pigritia: Affectata, quando illam diligentiam non adhibuit ex malitia, ad liberius peccandum. Hoc supposito, dico primò. Posito, quod ignorantia pure vincibilis possit esse mortaliter culpabilis, illa excusat ab incurfu censuræ. Ita Sanchez lib. 9. de matr. disp. 34. & disp. 32. n. 31. & lib. 1. Summa, cap. 10. n. 7. & me citato Leone de cen. recollect. 1. n. 367. Probatur ex cap. 2. de Conf. in 6. ubi habetur, ignorantiam excusare in censuris, dummodo non sit, neque crassa, neque supina. Ista